Euskal Herriko Ahotsak
ahotsak.com

Boni Egibar Albisu

Lezo, Gipuzkoa (1940)

Aurkibidea

Biografia

Herriguneko pilotalekuaren alboan dagoen Maine izeneko etxean jaio zen Boni. Hamar urte bete arte han bizi izan zen gurasoekin eta beste hiru anai-arrebekin. Gerora Bordatxo-Txoko izeneko baserrira aldatu ziren. Mutikotan kaian zegoen zerrategiko enborren gainean jarrita uretan jolasten ziren, goiko elizari bueltaka egiten zituzten lasterketak, habitan edo angiletan ere ibiltzen ziren. Hamasei urtera arte ikasi zuen herriko eskola publikoan lehendabizi eta Errenterian Aierbeneko ahizpek zuten eskolan gero. Hamasei urterekin Esmalterian hasi zen lanean. Auzolanean Lezoko baserritarren artean sortu zuten pentsu-kooperatiban parte hartu zuen.

Zintak

LEZ-006

- **Proiektua**: Euskal Herriko Ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k)**: Zabala, Edurne
- **Data**: 2009-11-02
- **Iraupena**: 89 min
- **Euskarria**: Bideo digitala
- **Kodifikatzailea**: Elexpuru, Juan Martin

Pasarteak

1. Elizari bueltaka jolasean

- **Erref**: LEZ-006/002
- **Iraupena**: 0:01:13. **Hasi**: 00:03:50. **Bukatu**: 00:05:03
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Jolasak

Laburpena:
Eskolatik irtendakoan elizari bueltaka ibiltzen ziren lasterka, erreleboak eginez. Zaharragoak pilotan edo futbolean. Kanikekin "kulebrillan" ere jokatzen zuten.

Transkripzioa
- Guen inguruan ba… eskolaa juaten giñan –hori gogoratzen naiz—, beno, eskola bertan giñun, eta eskolaa. Eta gero, ba, handikan ateratzen baldin baziñan, pues elizai bueltaka. Orduan kostunbre handia zen relebuak itia, hola, bost-o jarri, hiru lagun alde bakoitzetaa. Ta gogoratzen naiz nola elizai bueltaka, alkar ezin harrapatuik eta. Hoi… hoixe gogoratzen naiz. Gero futbolean edo pelotan. Eta beste… gu baiño zaharraguak, ba, jokuan. Frontoiak bazun holako petrila ttiki bat eta han jokuak eitten zien.
- Zu´re bai, aittua zea?
- Ez, ez, ez.
- Zein aitzen zian jokuan?
- Ba… dozena bat urte edo haundiyauak. Bai, hori gogoratzen naiz.
- Eta zertaa jolasten zian?
- Jeneralian pelotan. Gero haundiyak baldin bazian, fubolian o hola, ta haik ez ziguten uzten gui eta gu beira. Bai. Gero “kulebrillak” eta holako gauzak.
- “Kulebrillak”?
- Bai, leheno hontaka […] hemendik bota pelota... o… kanikak eta […] “rak! eta. O iten zuten jotzen bazeniyon, fuera! Ta hola aitzen giñen. Hori gogoratzen naiz.

2. Ia ito egin zen eta harrezkero ez da uretara hurbildu

- **Erref**: LEZ-006/004
- **Iraupena**: 0:02:24. **Hasi**: 00:05:28. **Bukatu**: 00:07:52
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Bainuak, errekak eta uretako jolasak

Laburpena:
Igandetan igerian ibiltzen ziren "tronkotan", itsas-adarrean zegoen , eta haren ondoan zegoen zerrategi batean. Baina berak ez zuen igerian ikasi. Behin uretara bota zuten eta hartu zuen sustoarekin ez zuen berriz uretara hurbildu nahi izan. Dena dela, gehienek ikasten omen zuten.

Transkripzioa
- Ta geo udan, berriz, gogoratzen naz nola jendia juaten giñan tronkotaa ta igeri. Igeri igeri. […] ba tronko gaiñen edo. Hor oan puertua do… hartua do… hor zeon […] fabrika bat. Oan kotxiak nola egoten dia? Beste aldian, beste aldian. Almazenak daozten tokiyan. Ta hor […] zan zerreri bat ta zerreriyan kontran zeozten tronko pila bat. Tapatuta zeozten, e! Sartzen zin ta poste batzuk zeozten hola goitik sartuak ta barrenan tronkuak, zerratzeko. Eta joaten zen jendia ta raa… ta ibiltzen giñan, e! Deskuidatzen bazenun, tronkuak buelta ematen zun, ba, putzutaa!
- Eta ze iten zenuten, tronkua hartu?
- Ez. Tronko gaiñian juan eta marea jaitsitzen zenian… marea gora hasten zenian, iten zun tronkua gora iyo, baiñon ya bertatik igeri ibili […] edo batzutan bai, segun ekartzen […], baiño hor igeri ikasteko-ta toki onak zian.
- Oseake, tronkuak gelditzen zian uran gaiñian.
- Uran gaiñian. Ta hor… hor de askotan. Hori gogortazen naz, bai.
- Gogoratzen zea igeri noiz ikasi zenun?

- Ez nun ikasi! Ez. Euntalako sustua eman nun ta geo [ataa in ziten] ta ez nun gehio ikasi. Ez nitzan arrimatzen´e! Ez nun ikasi.
- Eta ze gertatu zitzaizun ba?
- Bota iten zietela.
- Bota in zizuten?
- Bai, bota ta bota. Eta geo ataatzen zieten, baiño jo! orduako trago earrak iñak eta ni geroztik arrimatu´re ez!
- Zenek botatzen zizun?
- Lagunak, lagunak.
- Jolasian?
- Bai. Beno, batzuk igeri, ta […] baiño jolasten ai giñala. Ta geroztik ez nintzan arrimatu´re. Tronkotaa ezta pentsatu´re! Ez, ez.
- Orduan denak ikasten zuten igeri o ez?
- Gehienak bai. Bai, gue denboran bai. Tronkotan. Hor eta oan... beno, indus... Ibardueron fabrika ez zeon orduan. Hor ya lohia ta hola zeon. Hor erreka hortan denian ibiltzen zen jendia. Bai. Hori gogoratzen naiz. Ta, gainera, aisa joaten zen. Hortikan sartu ta gero ateatzen giñan Jaizkibelgo bidia... Jaizkibelgo... han... iyotzeko Jaizkibelgo bidia? Handik ateera bat zun horrek. Bide ixkiñatik joaten ziñan, […] ixkiñatik joaten ziñan ta handikan atera ta jendia etxera. Hori askotan. Holaxe ibiltzen giñan.

3. Txori-habia bila Lintzirin errekan

- **Erref**: LEZ-006/006
- **Iraupena**: 0:02:29. **Hasi**: 00:09:53. **Bukatu**: 00:12:22
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Jolasak

Laburpena:
Habia bila ere ibiltzen ziren Lintziringo errekan. Zozo eta birigarroen habiak bilatzen zituzten batik bat. Tiragoma eta karabinarekin ere ibiltzen ziren txoriak harrapatzen. Bildutako arrautzekin tortilla egiten zuten.

4. Aingirak sardexkaz harrapatzen

- **Erref**: LEZ-006/007
- **Iraupena**: 0:02:18. **Hasi**: 00:12:22. **Bukatu**: 00:14:40
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Mendia eta hondartza » Errekako arrantza eta ehiza

Laburpena:
Arrantzan gutxi egiten zuten, baina aingiratan bai tenedoreaz. Fabriketako presak garbitzen zirenean aingira handiak bistaratzen ziren.

5. Apaizak zaplaztekoa belauniko ez jartzeagatik

- **Erref**: LEZ-006/009
- **Iraupena**: 0:02:56. **Hasi**: 00:14:54. **Bukatu**: 00:17:50
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizaren indarra

Laburpena:
Hiru urte zituela herriko bikarioak egundoko zaplaztekoa eman zion elizakoak pasatzerakoan belauniko ez jartzeagatik. Ez du sekula ahaztuko. Oso gaiztoa omen zen apaiz hura.

6. 'Mendigoizaliak aurrera', don Josek erakutsitako kanta

- **Erref**: LEZ-006/012
- **Iraupena**: 0:01:55. **Hasi**: 00:20:25. **Bukatu**: 00:22:20
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararen egoera
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola

Laburpena:
Don Jose maisu euskaldunak erakutsitako abestia kantatzen du: "Mendigoizaliak aurrera...". Harekin euskaraz egiten zuten. Cara al Sol ere ikasi behar izan zuten. Lezoko baserri aldeko eskolan (Une), euskaraz gehiago egiten omen zen.

7. Minioa egiten zen aita zebilen lantegian

- **Erref**: LEZ-006/017
- **Iraupena**: 0:01:24. **Hasi**: 00:27:38. **Bukatu**: 00:29:02
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lantegiak » Ekonomia eta industria » Gipuzkoako lantegiak » Bidasoa Behereko lantegiak

Laburpena:
Arditurriko meatzetatik ekartzen zuten lehengaia minioa egiteko. Zinka, beruna eta zilarra nola bereizten ziren. Beruna urtu eta minioa egiten zuten.

8. Angula harrapatzen Lezon eta Errenterian

- **Erref**: LEZ-006/019
- **Iraupena**: 0:02:07. **Hasi**: 00:31:55. **Bukatu**: 00:34:02
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Mendia eta hondartza » Errekako arrantza eta ehiza

Laburpena:
Angula asko harrapatzen zen orduan Lezon. Sagardotegian jaten ikusten zuen. Oso merke zeuden. Errenterian ere angula asko harrapatzen zen.

9. Olentzero pipa erretzen Errenterian

- **Erref**: LEZ-006/026
- **Iraupena**: 0:02:10. **Hasi**: 00:42:50. **Bukatu**: 00:45:00
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Erlijioa » Ohiturak eta bizimodua » Eliza giroko ospakizunak » Gabonak

Laburpena:
Gabonetan jokoan eta kantuan egiteko ohitura zegoen. Etxez etxe bitan bakarrik ibilita dago eskean. Santa Ageda bezperaz ere oroitzen da. Errenterian Olentzero pipa erretzen erabiltzen zutela ere bai.

10. Algarrobak harrapatu eta jan

- **Erref**: LEZ-006/027
- **Iraupena**: 0:01:16. **Hasi**: 00:45:00. **Bukatu**: 00:46:16
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Ekonomia gerraostean

Laburpena:
Algarrobak zakutan ekarri eta nola banatzen zituzten gogoratzen du. Zakutik harrapatu eta jan ohi zituzten; gozoak omen zeuden.

11. Urak oraindik dagokiona hartuko omen du

- **Erref**: LEZ-006/030
- **Iraupena**: 0:01:10. **Hasi**: 00:49:30. **Bukatu**: 00:50:40
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Iritziak » Bizitzarekiko ikuspegia
- Bestelako kontuak » Gaur egungo kontuak

Laburpena:
Bonik pentsatzen du egunen baten ura igoko dela eta orain etxeak egindako lekuak hartuko dituela. Erreka guztiak Iztieta-Lezo aldean egiten dute bat

12. Pentsu-kooperatiba Gaintxurizketan

- **Erref**: LEZ-006/034
- **Iraupena**: 0:02:00. **Hasi**: 00:58:30. **Bukatu**: 01:00:30
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Auzokoen arteko harremana

Laburpena:
Pentsu-kooperatiba bat sortu zuten Gaintxurizketan. Hogei bat bazkide ziren, bi errota zituzten eta garagarra, artoa eta baba ehotzen zuten.

13. San Isidro egunez bazkideen bazkaria

- **Erref**: LEZ-006/036
- **Iraupena**: 0:01:31. **Hasi**: 01:02:38. **Bukatu**: 01:04:09
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Auzokoen arteko harremana

Laburpena:
Urtean behin, San Isidro egunez, bazkaria egiten zuten kooperatibakoek. Hogei bat bazkide ziren.

14. Belar-metak egiten

- **Erref**: LEZ-006/039
- **Iraupena**: 0:02:31. **Hasi**: 01:08:40. **Bukatu**: 01:11:11
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baratzea eta soroa

Laburpena:
Orain askoz errazago egiten dira belar-lanak. Azken hogei urtean ez dituzte metak egiten, bolak baizik. Arrebak egiten zituen metak. Egiteko teknika kontatzen du. Plastiko bat jartzen zioten gainean arratoiak sartu ez zitezen. Orain bolak egiten dituzte eta askoz ere hobeto konpontzen dira.

15. Falangisten hitzaldiak entzutera lantegitik

- **Erref**: LEZ-006/040
- **Iraupena**: 0:02:14. **Hasi**: 01:11:11. **Bukatu**: 01:13:25
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Jarrera politikoak » Falangistak

Laburpena:
Frente de Juventudesera (Falangearen gazte-erakundea) bidaltzen zituzten Errenterian fabrikan ari zirelarik ere, soldadutza egin arte. Lokala batzoki ohia zen. Falangistek hitzaldiak ematen zizkieten, eta Cara al Sol kantarazten. Fabrika behartuta zegoen langile gazteak hara bidaltzera.

16. Larunbat arratsaldea jai, aurrerapauso handia

- **Erref**: LEZ-006/042
- **Iraupena**: 0:01:25. **Hasi**: 01:16:20. **Bukatu**: 01:17:45
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Lan-baldintzak

Laburpena:
Gogoan du larunbat arratsaldea jai egiten hasi ziren eguna. Zortzietatik ordu

bietara, ordez, ordu kopuru berdina. Zaharrak ez omen zuten nahi eta eztabaida handiak izan ziren.

17. Sindikaturik ez baina langileen ordezkariak bai

- **Erref**: LEZ-006/043
- **Iraupena**: 0:01:55. **Hasi**: 01:17:45. **Bukatu**: 01:19:40
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Lan-baldintzak

Laburpena:
Sindikaturik ez baina orduan ere baziren langileen delegatuak. Huelgarik ez du ia ezagutu. Apaiz batek hitzaldiak eman zizkieten eta gero eskupekoa izan zuten. Gaixotutakoan bazegoen baja hartzea.

18. Gorbata eta txapela, jantzi arruntak

- **Erref**: LEZ-006/045
- **Iraupena**: 0:01:30. **Hasi**: 01:20:32. **Bukatu**: 01:22:02
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu

Laburpena:
Txapela asko janzten omen zuten, batez ere baserritarrek. Hamasei urte ezkero gorbata erabiltzen zen jaiegunetan. Abarkak janzten zituzten, baina baserriko bidearen hasieran zapatak hartzen zituzten kalera joateko. Bideak oso lohitsuak ziren.

19. Oinez joaten da Lezotik Donostiara

- **Erref**: LEZ-006/046
- **Iraupena**: 0:02:00. **Hasi**: 01:22:02. **Bukatu**: 01:24:02
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Mendia eta hondartza » Mendizaletasuna
- Iritziak » Bizitzarekiko ikuspegia

Laburpena:
Bere ustez orduko umeak oraingoak baino hobeto bizi ziren. Zazpi urterekin Guadaluperaino joaten ziren oinez arazorik gabe; oraingoak, ostera, berehala nekatzen dira. Bittorrek oinez egiten du sarri Donostiatik buelta. Ibilbidea zein den kontatzen du.

20. Tenporetan fede handia

- **Erref**: LEZ-006/048
- **Iraupena**: 0:03:15. **Hasi**: 01:25:15. **Bukatu**: 01:28:30
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Natura » Meteorologia

Laburpena:
Tenporak noiz diren, eta nola igartzen zaion eguraldiari. Hiru hilabetean behin izaten dira. Pazkoetakoak aldatzen omen dira dataz. Gaueko hamabietan haizeak zer joera duen du inportantzia. Berak badu fedea horretan. Beren aurrekoek kasu handia egiten zieten tenporei.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.
2026-10-14

CC-by-sa | **Ahotsak.eus**
Badihardugu Euskara Elkartea
Markeskua Jauregia, 20600 Eibar
943121775 - ahotsak@ahotsak.com